

Fundusze unijne czynnikiem wspierającym rozwój przedsiębiorczości na terenie województwa lubelskiego

WSTĘP

Postępujący proces globalizacji stawia nowe wyzwania przed wszystkimi przedsiębiorcami. Globalizacja w wymiarze gospodarczym polega w głównej mierze na ujednoczeniu rynków oraz towarów na nich występujących. Pozwala to znieść większość barier występujących między innymi w handlu międzynarodowym. W dobie coraz szybszych procesów globalizacji i rosnącej konkurencji, przedsiębiorcy poszukują coraz to nowszych rozwiązań i form finansowania działalności gospodarczej. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stwarza niewątpliwie duże szanse rozwoju polskiej przedsiębiorczości.

W artykule przedstawiono stopień wykorzystania funduszy unijnych w województwie lubelskim na podstawie dostępnych danych statystycznych. Głównym celem artykułu jest zweryfikowanie hipotezy: wykorzystanie funduszy unijnych pobudza rozwój gospodarczy i wpływa na rozwój przedsiębiorczości w analizowanym regionie.

Podmiotem badań są wybrane przedsiębiorstwa działające na terenie województwa lubelskiego. Przedmiotem badań są czynniki stymulujące rozwój przedsiębiorczości. Zaliczono do nich między innymi kapitał (w szczególności kapitał inwestycyjny), innowacyjność oraz nowoczesne technologie.

Analiza została przeprowadzona na podstawie informacji statystycznej oraz badań ankietowych przeprowadzonych w przedsiębiorstwach województwa lubelskiego. Zbadano strukturę otrzymanej pomocy z podziałem na dostępne programy oraz sformułowano wnioski dotyczące sposobów wykorzystania środków unijnych.

ISTOTA ZARZĄDZANIA FUNDUSZAMI UNIJNYMI

Programy i instrumenty finansowe wspierające rozwój przedsiębiorczości mogą mieć charakter pomocy pośredniej lub bezpośredniej. Ich głównym celem jest poprawa dostępu jednostek gospodarczych do źródeł finansowania. Jednym z instrumentów wspierających rozwój przedsiębiorczości są fundusze strukturalne Unii [Orechwa-Maliszewska, Kopcuk, 2003, s. 25–26].

Fundusze unijne lub fundusze strukturalne to środki finansowe wykorzystywane w celu wspierania i restrukturyzacji gospodarek krajów członkowskich Unii Europejskiej. To z funduszy strukturalnych pochodzi część środków przeznaczonych na realizację Programów Operacyjnych. Obecnie do funduszy strukturalnych zaliczamy:

- Europejski Fundusz Społeczny,
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Fundusz Spójności.

Celem i istotą zarządzania środkami unijnymi jest pomoc w rozwoju regionom słabo rozwiniętym. Działania i przepływ środków poprzez mechanizm funduszy europejskich opiera się na następujących zasadach:

1. Zasada koncentracji – koncentracja środków na celach priorytetowych dla osiągnięcia rozwoju (wyższego poziomu przedsiębiorczości), koncentracja terytorialna na określonych, spełniających obiektywne kryteria regionach.
2. Zasada programowania – wydatki środków pomocowych realizowane są zgodnie z opracowywanymi wieloletnimi planami rozwoju, realizowanymi w siedmioletnich cyklach.
3. Zasada partnerstwa – oznaczająca możliwie najściślejszą współpracę pomiędzy komisją a władzami, organizacjami społecznymi.
4. Zasada dodatkowości – oznaczająca, że środki przekazywane przez UE stanowią uzupełnienie wydatków państwa członkowskiego w danej sferze.

Pomoc finansowa z Unii i prowadzone dzięki niej inwestycje, to ponad wszelką wątpliwość, pozytywna strona naszego członkostwa. Jednak, jak można się spodziewać, również ta sfera nie jest całkowicie wolna od negatywnych interpretacji. Na co dzień media nie poświęcają tematyce funduszy zbyt wiele miejsca. Informacje koncentrują się głównie na opisach produktów wykorzystywania funduszy (nowa droga, most, itp.). Pominięty zostaje natomiast aspekt ekonomiczny związany np. z rozliczeniem otrzymanej pomocy finansowej.

ANALIZA DOŚWIADCZEŃ WYBRANYCH KRAJÓW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE WYKORZYSTANIA FUNDUSZY UNIJNYCH

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stwarza niewątpliwie duże szanse rozwoju polskiej przedsiębiorczości. Aby umiejętnie wykorzystać szanse jakie daje Unia Europejska, Polska powinna skorzystać z doświadczeń innych krajów członkowskich. W poniższym rozdziale dokonana została analiza porównawcza doświadczeń adaptacyjnych innych gospodarek do warunków panujących na Jednolitym Rynku Europejskim. W latach 80. i 90. Grecja, Hiszpania i Portugalia były największymi beneficjentami funduszy unijnych. Dlatego też doświadczenia tych krajów wydają się być użyteczne dla polskiej praktyki gospodarczej.

Grecja w momencie przystąpienia do Unii Europejskiej już wykazywała niekorzystne wskaźniki ekonomiczne, które z roku na rok ulegały dalszemu pogorszeniu. Przełom lat 2007/2008 zakończył okres kilkuletniego dynamicznego wzrostu gospodarczego, w którym gospodarka Grecji rozwijała się w przeciętnym tempie około 4% PKB rocznie. Dominującym czynnikiem wzrostu w tym okresie był szybki wzrost konsumpcji prywatnej i inwestycji. Stał się on efektem niskich stóp procentowych i łatwości dostępu przedsiębiorstw do kredytu. Relatywnie wysokie wskaźniki wzrostu gospodarczego, nie przekładały się jednak na tworzenie solidnych podstaw realnej gospodarki. Wręcz przeciwnie – struktura czynników wzrostowych generowała negatywne trendy. Rozrastał się między innymi mało efektywny sektor publiczny, pogarszała się międzynarodowa konkurencyjność gospodarki. Od 2008 r. gospodarka grecka zaczęła się kurczyć, wchodząc od 2009 r. w fazę głębokiego kryzysu gospodarczego, w którym tkwi do tej pory.

Hiszpania i Portugalia były w podobnej sytuacji jak Grecja w momencie przystąpienia do UE. Jednak można tutaj zauważyć poprawę sytuacji w pierwszych latach członkostwa, co wskazuje na umiejętne wykorzystanie szans, jakie przyniosło członkostwo w Unii. Nastąpił racjonalny i efektywny system wykorzystania funduszy strukturalnych. Działania podjęte przez rząd nastawione były na restrukturyzację przedsiębiorstw państwowych oraz pobudzenie rozwoju prywatnej przedsiębiorczości. Dużą rolę odegrał specjalny program Unii Europejskiej we wspieraniu małej i średniej przedsiębiorczości, realizowany pod nadzorem Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), na wniosek ministrów finansów Unii Europejskiej, uruchomił znaczące wsparcie finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw w postaci kredytów. Kredyty EBI dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw wspierają wszystkie rodzaje inwestycji lub wydatków niezbędnych do rozwoju firmy. Mogą wspierać inwestycje w każdej wysokości, od bardzo małych projektów po inwestycje, których koszt nie przekracza 25 mln euro. EBI przyznaje wsparcie dla kredytów o okresie spłaty od dwóch do dwunastu lat. Faktyczny okres spłaty kredytu jest uzależniony od ekonomicznego okresu życia finansowanego projektu. Maksymalna kwota wsparcia nie może przekroczyć 12,5 mln euro. Kredyty EBI dla jednostek gospodarczych w Unii Europejskiej przyznawane są za pośrednictwem banków komercyjnych, które są odpowiedzialne za ocenę każdego wniosku kredytowego przedłożonego przez małe bądź średnie przedsiębiorstwo. W większości przypadków decyzja w sprawie przyznania kredytu była w gestii banku pośredniczącego. Zaangażowanie EBI ma na celu poprawę warunków finansowych, zadbanie o to, żeby zainteresowane mniejsze jednostki gospodarcze zostały odpowiednio poinformowane o korzystnych warunkach. Jednak rozwiązania proponowane przez EBI nie można traktować jako rozwiązania na wszystkie problemy mniejszych podmiotów. Jednakże w tym okresie, kiedy

większość państw członkowskich ma ograniczone pole manewru, a sektor bankowy stoi w obliczu poważnego kryzysu finansowego, Grupa EBI może udzielić elastycznego i efektywnego wsparcia dodatkowego. Właścicielami Banku są państwa członkowskie Unii Europejskiej, ale nie jest on ciężarem ani dla budżetu Unii, ani dla podatników, gdyż pozyskuje środki na rynkach kapitałowych w niezależny sposób, bez konieczności uzyskania gwarancji ze strony państw członkowskich. Bank, działając z myślą o wspieraniu polityk Unii Europejskiej, pozyskuje te znaczne środki na skalę globalną z przeznaczeniem na rozwój gospodarki europejskiej, a tym samym rozwój przedsiębiorczości w poszczególnych krajach.

Irlandia to kolejny kraj, w którym Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej były najważniejszym czynnikiem dynamicznego rozwoju gospodarczego. Doświadczenia irlandzkie wyraźnie dowodzą, iż pomoc unijna była jedynie dodatkowym, uzupełniającym czynnikiem tego sukcesu. O irlandzkim sukcesie gospodarczym zdecydowały: konsekwentna polityka makroekonomiczna, determinacja w otwieraniu się na konkurencyjny rynek globalny, reforma systemu edukacji i wreszcie aktywny udział w procesach integracji europejskiej. W Irlandii wykorzystanie pomocy unijnej było nakierowane w dużym stopniu na edukację zawodową i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Jako miernik dobrego poziomu przedsiębiorczości w tym państwie uznano odsetek założonych firm w stosunku do jego mieszkańców.

Poniżej zestawiono najważniejsze wnioski płynące z analizy doświadczeń państw członkowskich przy wykorzystaniu funduszy unijnych (tabela 1).

Tabela 1. Analiza porównawcza wybranych krajów UE w świetle doświadczeń przy wykorzystaniu funduszy unijnych

Kraj	Grecja	Hiszpania / Portugalia	Irlandia
Kryterium porównania			
Pierwsze lata członkostwa	Zmarnowanie szans rozwojowych	Wykorzystanie szans płynących z integracji	Powolny wzrost gospodarczy, niestabilność makroekonomiczna
Kondycja finansowa przedsiębiorstw	Niekorzystna, zadłużenie i generowanie strat	Prowadzona przez rząd polityka przyczyniła się do rozwoju jednostek gospodarczych (przedsiębiorczości)	Rozwój przedsiębiorczości, większa liczba mikro i małych jednostek
Fundusze strukturalne	Bieżące potrzeby, ochrona nierentownych przedsiębiorstw państwowych	Duża rola specjalnego programu Unii Europejskiej we wspieraniu rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości	Koncentracja środków unijnych na edukacji zawodowej i rozwoju przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych ekonomicznych wybranych krajów UE.

Podsumowując, warto zauważyć, że istotne znaczenie dla wykorzystania funduszy europejskich ma nie tylko poziom absorpcji pomocy unijnej, ale również jakość jej wykorzystania. Wykorzystanie tej pomocy powinno być nakierowane w dużym stopniu na wspieranie i rozwój przedsiębiorczości w danym regionie.

Jak donosi najnowszy *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw*, poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą firm na tysiąc mieszkańców w Polsce, znajduje się na poziomie nieco poniżej średniej Unii Europejskiej (40 do 42). Najbardziej przedsiębiorczym w tym ujęciu narodem jest Portugalia – 80, Grecja – 74 i Włochy – 65, najmniej: Słowacja – 11,5 i Rumunia – 10. Lepszy od średniej unijnej wynik Polska jako kraj osiąga pod względem dwóch innych wskaźników mierzących poziom przedsiębiorczości – odsetka osób dorosłych, które założyły własną firmę lub podejmują działania w tym kierunku oraz odsetka osób, które preferowałyby własną działalność gospodarczą (odpowiednio 14% do 12% i 49% do 45%).

PODMIOTY KORZYSTAJĄCE Z FUNDUSZY UNIJNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Województwo lubelskie to jeden z biedniejszych regionów Unii Europejskiej. Jego cechą charakterystyczną i jednocześnie powodującą negatywną opinię jest wysoki poziom bezrobocia, a tym samym niska konkurencyjność gospodarki regionu. Niedostatecznie rozwinięty sektor małych i średnich przedsiębiorstw, słabo rozwinięta infrastruktura drogowa to czynniki, które także wpływają na niską atrakcyjność inwestycyjną obszaru. Wymienione cechy przyczyniają się do intensyfikacji działań, mających na celu poprawę przedsiębiorczości regionu [*Raport o stanie sektora...*, 2011, s. 21].

Europejska Inicjatywa Przejrzystości zobowiązuje państwa członkowskie Unii Europejskiej do dostarczania informacji o tym, jak wydawane są Fundusze Europejskie (tabela 2). Z list opublikowanych na Portalu Funduszy Europejskich wynika, iż wartość otrzymanej pomocy w województwie lubelskim, we wszystkich realizowanych programach kształtuje się na poziomie prawie 16 336 832 680 zł.

Zgodnie z uzyskanymi danymi na całkowitą kwotę dofinansowania w województwie lubelskim składają się środki unijne pochodzące z różnych programów operacyjnych w analizowanym województwie (tabela 3).

Ponad 38% środków unijnych wydatkowanych jest w ramach Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, a w dalszej kolejności – ponad 35% jest przeznaczane na Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Na kolejnej pozycji kształtuje się Program Operacyjny Rozwoju Polski Wschodniej i Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka. Niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem jest duży procent wydatków w ramach Programu Operacyjnego

Województwa Lubelskiego, co jest korzystne dla realizacji strategii regionu. Jednak nadal na ostatnim miejscu, co jest już mniej korzystne, pozostaje działalność innowacyjna.

Tabela 2. Wartość uzyskanych środków w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych realizowanych na obszarze województwa lubelskiego

Rodzaj Programu	Wartość ogółem	Dofinansowanie (unijne i krajowe)	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	5 793 220 053,89	4 244 761 881,02	3 720 391 317,12
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	1 556 433 977,86	884 998 083,68	752 593 188,05
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	6 029 195,65	5 120 230,43	5 120 230,43
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	2 694 320 044,19	1 837 996 470,57	1 697 212 913,33
Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	6 286 829 408,04	3 645 310 172,28	3 501 989 317,45
Razem	16 336 832 679,63	10 618 186 837,98	9 677 306 966,37
Województwo Lubelskie	100,00%	65,00%	59,24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie list beneficjentów Programów Operacyjnych opublikowanych w Portalu Funduszy Europejskich – stan na 31 grudnia 2011 r.

Tabela 3. Wartość uzyskanych środków według Programów Operacyjnych (udział w stosunku do ogółu)

Województwo lubelskie	Wartość ogółem	
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	5 793 220 053,89	35,46%
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	1 556 433 977,86	9,53%
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	6 029 195,65	0,04%
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	2 694 320 044,19	16,49%
Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	6 286 829 408,04	38,48%
Razem	16 336 832 679,63	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie list beneficjentów Programów Operacyjnych opublikowanych w Portalu Funduszy Europejskich – stan na 31 grudnia 2011 r.

ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH

W celu przeanalizowania czynników wpływających na rozwój przedsiębiorczości przeprowadzono badania ankietowe na obszarze województwa lubelskiego. Do czynników generujących rozwój przedsiębiorczości zaliczono kapitał (w szczególności kapitał inwestycyjny), innowacyjność oraz nowoczesne technologie. Badaniami objęto 154 jednostki – z tego 100 jednostek osób fizycznych

prowadzących działalność gospodarczą, 21 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, 13 spółek cywilnych, 9 spółek jawnych, 5 spółdzielni, 3 przedsiębiorstwa państwowe oraz 2 spółki akcyjne (tabela 4).

Tabela 4. Rodzaj prowadzonej działalności analizowanych przedsiębiorstw (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Sektor (branża)	Udział w %
1	produkcyjne	8,44%
2	handlowe	20,78%
3	usługowe	38,31%
4	produkcyjno-handlowe	9,09%
5	produkcyjno-usługowe	4,55%
6	handlowo-usługowe	15,58%
7	produkcyjno-handlowo-usługowe	3,25%
8	Razem	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w MŚP województwa lubelskiego, 2010.

Jednym z podstawowych mierników rozwoju przedsiębiorczości są inwestycje. Po pierwsze, zwiększają one zasoby kapitałowe przedsiębiorstw, przyczyniając się do wzrostu produktywności pracy. Po drugie, za ich pomocą wdrażane są nowe technologie produkcji, zwiększające innowacyjność i konkurencyjność gospodarki. Dlatego promowanie inwestycji stanowi jeden z podstawowych celów polityki gospodarczej. Lubelszczyzna, podobnie jak inne województwa Polski wschodniej, należy do regionów o bardzo niskim poziomie nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw. W ujęciu na jednego mieszkańca nie przekraczają one poziomu 1800 zł. Wartość ta stanowi ok. 63% przeciętnych nakładów inwestycyjnych w Polsce.

Tabela 5. Źródła finansowania działalności inwestycyjnej (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Źródło	2006	2007	2008	2009	2010	Razem	
		szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	%
1	Zysk zatrzymany	73	80	84	95	93	425	53,8%
2	Dopłaty właścicieli	23	19	21	27	30	120	15,19%
3	Kapitał nowego inwestora strategicznego	1	0	1	1	2	5	0,63%
4	Kredyt długoterminowy	8	11	13	11	14	57	7,22%
5	Kredyt preferencyjny	3	2	3	2	2	12	1,52%
6	Leasing finansowy	5	4	3	3	6	21	2,66%
7	Leasing operacyjny	11	9	16	17	14	67	8,48%
8	Fundusze Unii Europejskiej	9	10	10	11	13	53	6,71%
9	Inne (jakie?)	4	5	7	7	7	30	3,80%
Razem:							790	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w MŚP województwa lubelskiego, 2010.

Biorąc pod uwagę źródła finansowania działalności inwestycyjnej, pośród przebadanych jednostek głównym źródłem inwestycji okazał się zysk zatrzymany – 53,8% (tabela 5). W rankingu źródeł działalności inwestycyjnej Fundusze Unii Europejskiej ukształtowały się dopiero na piątej pozycji – 6,71%.

Badania wielu autorów klasyfikują województwo lubelskie jako obszar mało atrakcyjny inwestycyjnie, choć starający się nadrobić zaległości rozwojowe i dołączyć do regionów szybciej rozwijających się [Żołnierski, 2005 s. 9].

Lubelszczyzna jest regionem, który szczególnie potrzebuje nowoczesnej polityki rozwojowej, a bez wsparcia działalności gospodarczej z zewnątrz Lubelszczyzna nie ma szans na poprawę konkurencyjności.

Na zadane pytanie: „Z jakich projektów wspartych funduszami unijnymi, aktualnie korzysta jednostka?” – ponad połowa ankietowanych (prawie 52%) odpowiedziało, że są to projekty o charakterze inwestycyjnym (tabela 6). Biorąc pod uwagę, iż w badaniu brały udział jednostki o zróżnicowanej formie organizacyjno-prawnej, najwięcej projektów inwestycyjnych zrealizowały podmioty prowadzące indywidualną działalność gospodarczą. W szczególności były to firmy produkcyjne i produkcyjno-handlowe. Natomiast najmniej działań inwestycyjnych zauważono w jednostkach o charakterze usługowym.

Tabela 6. Rodzaje realizowanych projektów ze środków Unii Europejskiej (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Rodzaj projektu	Udział w %
1	Projekty inwestycyjne	51,85%
2	Projekty badawczo-rozwojowe	11,11%
3	Projekty doradcze	3,7%
4	Promocja gospodarcza	7,41%
5	Własność intelektualna	3,7%
6	Szkolenia specjalistyczne	22,22%
7	Razem	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w MŚP województwa lubelskiego, 2010.

Nakłady inwestycyjne firm w UE w 2009 r. wyniosły 264,9 mld EUR. Największy wkład w tę wielkość (łącznie 64,6%) miały: Francja – 54 mld EUR, Włochy – 28,6 mld EUR, Niemcy – 27 mld EUR, Hiszpania – 25,8 mld EUR i Wielka Brytania – 15,6 mld EUR. Udział Polski w nakładach inwestycyjnych ogółem jest bardzo skromny (1,6%) – większy udział w inwestycjach ogółem UE mają nawet firmy z Rumunii (5,6%) i Bułgarii (1,7%) [Raport Polska 2011..., s. 5].

Kolejnym czynnikiem, który może oddziaływać na poprawę przedsiębiorczości w regionie jest innowacyjność. Innowacyjność w regionie to pojęcie względnie nowe. Do niedawna pojęcie innowacyjności odnoszone było wyłącz-

nie do podmiotów gospodarczych [Paździor, 2010, s. 68]. Z badań dostępnych w literaturze przedmiotu jednoznacznie wynika, że najbardziej innowacyjnym regionem w Polsce jest województwo mazowieckie, natomiast do najmniej innowacyjnych obszarów zalicza się województwa: podkarpackie i lubelskie [Szyńska, 2009, s. 296].

Z przeprowadzonej ankiety wśród przedsiębiorstw województwa lubelskiego wynika, że prawie 72% przebadanych jednostek korzystało lub nadal korzysta z pomocy Unii Europejskiej i przeznacza ją głównie na przedsięwzięcia innowacyjne.

Na zadane pytanie; „Na jakie obszary działalności przedsiębiorstwa została przeznaczona uzyskana pomoc” – ponad 24% ankietowanych wskazało, że były to technologie, natomiast w dalszej kolejności wskazywano na projektowanie i wdrożenie innowacji – 20% respondentów.

Tabela 7. Wykorzystanie środków unijnych (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Wykorzystanie	2006	2007	2008	2009	2010	Razem	
		szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	%
1	Technologie	8	7	7	9	9	40	24,24%
2	Marketing nowych produktów	4	5	5	13	14	41	24,85%
3	Projektowanie, wdrożenie innowacji	5	4	6	9	9	33	20%
4	Badania i rozwój (B+R)	4	3	5	5	6	23	13,94%
5	Sfera zarządzania np. wdrożenie controllingu	4	4	5	8	7	28	16,97%
Razem :							165	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w MŚP województwa lubelskiego, 2010.

Ponadto przeprowadzone badania wykazały, że największą popularnością wśród przedsiębiorców cieszą się innowacje produktowe. W szczególności znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio produktów, towarów bądź usług. (tabela 8). Nieco ponad 53% respondentów wskazało, że to właśnie na ten rodzaj innowacji zostały pobrane środki unijne.

Tabela 8. Rodzaje innowacji (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Rodzaj innowacji	Udział %
1	Innowacja produktowa	53,33%
2	Innowacja procesowa	13,33%
3	Innowacja marketingowa	0%
4	Innowacja organizacyjna	3,33%
5	Innowacja produktowa i procesowa	13,33%
6	Innowacja produktowa, procesowa, marketingowa	3,33%
7	Innowacja produktowa, procesowa, organizacyjna	13,33%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w MŚP województwa lubelskiego, 2010.

Badanie poziomu innowacyjności polskich województw powinno być przeprowadzone dość dokładnie, gdyż uzyskane wyniki przekładają się dalej na innowacyjność całego kraju. Należy zwrócić uwagę, że w rankingu innowacyjności Polska zajmuje daleką, bo dopiero 40. pozycję za takimi liderami jak Dania, USA czy Szwecja.

PODSUMOWANIE

Diagnoza sytuacji województwa lubelskiego, w badaniach przeprowadzanych przez różne jednostki wskazuje, że obszar ten postrzegany jest jako jeden z najsłabszych w kraju. Województwo lubelskie zajmuje nadal niską pozycję na tle innych regionów pod względem podstawowych wskaźników obrazujących poziom przedsiębiorczości.

Główne wnioski wynikające z przeprowadzonych badań wskazują, iż w regionie województwa lubelskiego fundusze unijne są nadal słabym źródłem finansowania działalności inwestycyjnej. W rankingu źródeł działalności inwestycyjnej Fundusze Unii Europejskiej ukształtowały się dopiero na piątej pozycji – 6,71%. W przyszłości, należałoby zadbać aby ten rodzaj kapitałów był chętniej wykorzystywany przez lubelskich przedsiębiorców. Jednak satysfakcjonujący wydaje się fakt, że w dużej mierze otrzymane środki unijne wykorzystywane są na rozwój procesów innowacyjnych, a w szczególności na wprowadzenie innowacji o charakterze produktowym. Podsumowując można stwierdzić, że wykorzystanie funduszy unijnych znajduje odzwierciedlenie w czynnikach generujących rozwój przedsiębiorczości. Czynnikiemami tymi są niewątpliwie kapitał (w szczególności kapitał inwestycyjny), innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw oraz nowoczesne technologie wytwarzania. Zatem fundusze unijne wpływają na rozwój gospodarczy, a tym samym przedsiębiorczości w analizowanym regionie. W okresie 2007–2013 prawie 25% funduszy unijnych przeznaczonych zostało na projekty o charakterze innowacyjnym, a tym samym na projekty pobudzające poziom przedsiębiorczości w danym regionie.

LITERATURA

- Orechwa-Maliszewska E., Kopczuk A., 2003, *Finansowe aspekty funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw*, wyd. Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania, Białystok.
- Paździor A., 2010, *Czynniki wpływające na rozwój regionalny w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu”, nr 31.
- Szynka A., 2009, *Innowacyjność i kapitał ludzki jako źródło rozwoju gospodarczego* [w:] *Gospodarka polska po 20 latach transformacji: osiągnięcia, problemy i wyzwania*, red. S. Pangsy-Kania, G. Szczodrowski, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa.

Żołnierski A., 2005, *Potencjał innowacyjny polskich MSP*, Warszawa.

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2007–2008, 2009, Warszawa.

Raport Polska 2011. Gospodarka – Społeczeństwo – Regiony, Warszawa.

http://www.sgh.waw.pl/ogolnouczelniarne/fundusze_europejskie/o_funduszach/.

http://www.pentor.pl/45010.xml?doc_id=11278.

<http://www.money.pl/gospodarka/unia-europejska/statystyka/grecja,8.html>.

http://www.stat.gov.pl/lublin/69_498_PLK_HTML.htm.

Streszczenie

Głównym celem artykułu jest zweryfikowanie hipotezy: wykorzystanie funduszy unijnych pobudza rozwój gospodarczy i wpływa na rozwój przedsiębiorczości w analizowanym regionie.

Podmiotem badań są wybrane przedsiębiorstwa działające na terenie województwa lubelskiego. Przedmiotem badań są czynniki stymulujące rozwój przedsiębiorczości. Zaliczono do nich między innymi kapitał (w szczególności kapitał inwestycyjny), innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw oraz nowoczesne technologie.

Structural Funds as a Factor Supporting Development of Entrepreneurship in the Lublin Province

Summary

The main objective of this paper is to verify the hypothesis: the use of EU funds stimulates economic development and affects the development of entrepreneurship in the analyzed region. The subject tests are selected companies operating in the Lublin province. The subject of research are the factors stimulating the development of entrepreneurship, which included among other things, capital (including venture capital), innovation and competitiveness of enterprises and new technologies.